

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI MUDOFAA VAZIRLIGINING HARBIY
QISMLARIGA TASHRIF BUYRISH VA ULARDAGI HARBIY MUTAXASSISLIK
YO‘NALISHLARI

Alijonov Baxtiyor Xoshimovich

Fardu harbiy ta’lim fakulteti o’qituvchisi

Karimov Ravshan Abdufattoyevich

Fardu harbiy ta’lim fakulteti MMIB dekan o’rinbosari

Annotatsiya: *ushbu maqolada O‘quvchi yoshlarning harbiy vatanparvarlik tarbiyasi, nafaqat o‘quv yurti harbiy rahbari, o‘qituvchilari, balki keng jamoatchilikning, ota - onalarning ham majburiyati. Bu ish uchun tuman, shahar mudofaa ishlari bo‘limlari, «Vatanparvarlik» MKB, otaliq harbiy qismlar va harbiy bilim yurtlari ham mas’ul. Ushbu ma’ruzada biz o‘quvchi yoshlarning harbiy qismlarda bo‘lishining, ularda Qurolli Kuchlar safida xizmat uchun zarur sifatlarni tarbiyalashdagi o‘rni va ahamiyati xaqida so‘z yuritamiz.*

Kalit so‘zlar: *Sistema - odat tusiga kirmoq; Kvalifikatsiya - mahorat, bosqich, daraja; Dvigatel - harakatga soluvchi mexanik jihoz, motor.*

Yoshlarning harbiy vatanparvarlik tarbiyasi uzluksiz jarayon bo‘lib, oila, maktab, mahallalarda, Qurolli Kuchlar safida xizmat davomida amalga oshiriladi.

O‘zbekiston Respublikasi Mudofaa vazirligi va Xalq ta’lim vazirligining 1994 yil 10 yanvardagi buyrug‘i bilan kuchga kirgan. «O‘zbekiston Respublikasi o‘smirlarni chaqiriqqacha tayyorlash haqidagi» nizomda quyidagi fikrlar va so‘zlar yoziladi:

12- modda: Garnizon boshliqlari buyruq bilan o‘quv muassasalarini harbiy qismlar, harbiy bilim yurtlari, oliy o‘quv yurtlari harbiy kafedralariga yoshlarni chaqiriqqacha tayyorlash va harbiy vatanparvarlik ishini olib borishni mustahkamlaydi.

13- modda: harbiy qism komandirlari, harbiy bilim yurtlari boshliqlari, oliy o‘quv yurti harbiy kafedra boshliqlari:

- jangovar tayyorgarlik a’lochilarining yoshlar bilan uchrashuvlarini tashkil etadi;
- yoshlarni shaxsiy tarkib bilan joylashtirilishi va hayoti, qurol- yarog‘ va harbiy texnika bilan tanishtiradi;
- harbiy otish joylari, o‘quv maydonlari, sport shaharchalarini mashg‘ulotlar o‘tkazish uchun taqdim etadi;
- otaliq yordami tartibida ofitser va serjantlarni avtomatdan jangovar patronlar bilan otish uchun ajratadi, qurol, o‘q-dori va imitatsiya vositalarini taqdim etadi;
- mudofaa ishlari bo‘limlari va xalq ta’lim boshqarmasi harbiy rahbarlari bilan metodik ishlarni o‘tkazish, chaqiriqqacha tayyorlash, harbiy vatanparvarlik va jismoniy tarbiya moddiy - o‘quv bazasini takomillashtirishda yordam ko‘rsatadi.

Harbiy shaharcha elementlari: shtab, kazarma, plas, jangovar mashinalar parki, klub, oshxona.

Harbiy qismda bo‘lish harbiy rahbar tomonidan o‘quv yili boshida rejalashtiriladi va harbiy qism bilan muvofiqlash-tiriladi. Mazkur reja harbiy qism va o‘quv yurti rahbari tomonidan tasdiqlanib, unda jumladan, qismda bo‘lish vaqti belgilanadi.

Harbiy qism shtabi.

Shtab binosida quyidagilar joylashtiriladi:

1. Koridorda (kiraverishda) Harbiy Qism jangovar bayrog'ini saqlash joyi. Jangovar bayroq doimo qorovul tomonidan qo'riqlanadi.

Bu 1-raqamli post bo'lib, unga faqat jangovar va ijtimoiy- siyosiy tayyorgarlik ilg'orlari tayinlanadi. Jangovar bayroq postda ordenlar va orden lentalari bilan o'ralgan holda va g'ilofda, gerbli pechat bilan muhrlangan holda saqlanadi. U tik turgan holatda joylashtirilishi kerak.

Jangovar bayroqli postda Mudofaa vazirligining jangovar jasorat va mardlik uchun vimpel va pul qutisi saqlanishi mumkin.

2. Harbiy Qism bo'yicha navbatchi xonasi.

Harbiy qism bo'yicha navbatchilikka ofitserlar, ya'ni kamida vzvod komandirlari tayinlanadi.

Navbatchi xonasida qism shtabi ofitserlari qurollari saqlanadigan shkaf joylashtiriladi. Navbatchi xonasida navbatchi yoki uning yordamchisi doimiy bo'lishi shart. Alohida topshiriqlar uchun shtab bo'yicha navbatchi va chopar tayinlanadi.

3. Qism qo'mondonligi xonalari: komandir, uning o'rinbosarlari, xizmat boshliqlari, mahfiy qism, XFU (xizmat uchun foydalanish) kutubxonasi.

Kazarma.

Odatda batalon bir kazarmada joylashadi. Tegishli bino mavjud bo'lmasa, batalon bir necha binoda vzvodlab joylashishi mumkin.

Har bir vzvod joylashtirilishi uchun quyidagi xonalar ko'zda tutiladi.:

- siyosiy-ommaviy va ma'daniy-ma'rifiy ishlarni o'tkazish xonasi;
- vzvod kanselyariyasi (ya'ni devonxonasi);
- qurol-yarog' saqlash xonasi;
- vzvod mulki va harbiy xizmatchilar shaxsiy buyumlari saqlanadigan xona;
- yuvinish xonasi;
- qurol tozalash xonasi;
- poyavzal tozalash va chekish xonasi;
- maishiy xizmat xonasi;
- kiyim va poyavzal quritish xonasi;
- shahsiy bo'lim uchun maxsus xona.

Yotoqxona.

Shaxsiy tarkibni yotoqxonaga joylash uchun har bir harbiy xizmatchi uchun 2,5 - 4m² maydon ajratiladi. Bunda havo xajmi bir odamga 9-12m³ dan kam bo'lmasligi kerak.

Yotoqxonada krovatlar shunday joylashtiriladiki, har biri yoki har ikki yonma-yon krovat oldida tumbochkalar uchun joy qolsin, krovatlar qatori orasida shahsiy tarkib saflanishi uchun zarur bo'sh joy bo'lishi kerak. Krovatlar tashqi devorlarga 50 sm yaqinlashmay, bir tekis joylanadi.

Krovatlar bir yoki ikki yarusda joylashtirilishi mumkin. Xizmat ko'rsatgan MV buyrug'i bilan vzvod ro'yxatiga kiritilgan harbiy xizmatchilar uchun yoki fahriy soldatlar uchun yotoqxonaning ko'rinarli yerida krovat o'rnatilib, doimiy ravishda namunali holatda saqlanadi. Krovat yoniga Qahramon portreti, jasorati bayoni bitilgan taxtacha osib qo'yiladi.

Krovat oldi tumbochkasi shaxsiy fodalaniş uchun buyumlar, romolchalar, yoqa va boshqa yuvinish vositalari uchun mo‘ljallangan. Daftar va kitoblar ham saqlanishi mumkin.

Harbiy xizmatchilarni o‘rin-ko‘rpasi, adeyal, choyshab, jiltli yostiq va matrasdan iborat. O‘rin- ko‘rpa bir hilda yig‘ilishi shart. O‘ringa kiyim va poyafzal bilan yotishi mumkin emas. Tegishli buyumlar saqlanadigan setkalar, temir shlemlar va shaxsiy yorog‘lar, protivagazlardan tashqari, yotoqxonada shkafda yoki stelajlarda saqlanadi (krovat to‘ri ostiga osib qo‘yilishi mumkin). Shaxsiy tarkib quroli qurol-yaroq saqlash xonasida saqlanadi. Xona eshigi elektrtovushli signalizatsiya bilan jihozlanadi, ko‘rish darchasi mavjud bo‘lib va ichkariga ochiladi. Derazalarda temir panjaralar bo‘ladi. Umivalniklar (yuvinish muolajasi) 5-7 kishiga 1 ta jo‘mrak va vzvodga kamida 2 ta oyoq yuvish vannasi hisobidan o‘rnatiladi.

Maishiy xizmat xonasi kiyim dazmollash stollari bilan jihozlangan va zarur miqdorda dazmol, shuningdek, soch olish, kiyim, poyafzallar mayda ta‘miri uchun zarur asbob va uskunalar qaychilar bilan ta‘minlandi.

Harbiy xizmatchilarning barcha buyumlariga ularning harbiy bileti raqami qo‘yiladi. Vzvod binosi hech vaqt qo‘riqsiz qoldirilmaydi. Shu maqsadda vzvod bo‘yicha naryad, vzvod bo‘yicha navbatchi va 3 ta posbon tarkibida tayinlanadi. Sutkali nyaradga vzvod qurol- yaroq‘i va mulki, shaxsiy tarkibni tungi vaqtda quriqlash, shuningdek vzvod binosi va tegishli xududda tartibni saqlash yuklanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi.
2. O‘zbekiston Respublikasi harbiy doktrinasini.
3. Talabalarni ChXT va JT mutaxassisligi tayyorlash dasturi.
4. I.A Karimov “ Vatan xarbirimiz uchun maqaddas”
5. I.A Karimov “ Buyuk kelaj sari”.

Tilavoldiyev, S., Madaliyev, R., & Komiljon o‘g‘li, Y. Q. (2022). **MARKAZIY OSIYODAGI HARBIY-SIYOSIY VAZIYATNING O‘ZIGA XOS JIHATLARI.** Ijodkor o‘qituvchi, 2(18), 13-17.

Ismoilovich, M. R., & Saydaliyevich, U. S. (2022). Bahramov Komiljon Murodjon og.". In **РОЛЬ ВОЕННОЙ ПЕДАГОГИКИ И ПСИХОЛОГИИ В ВООРУЖЕННЫХ СИЛАХ.** INTERNATIONAL SCIENTIFIC RESEARCH CONFERENCE (Vol. 1, No. 4).

Ilkhom, A., Rakhmiddin, M., Ugli, K., Nurmukhammad, K., Ugli, K., & Kuyoshbek, Y. (2021). Factors of Educating Young People in the Spirit of Patriotism. *International Journal of Human Computing Studies*, 3(4), 10-12.